

Model znečištění řeky ukazuje zřetelně, kde jaké a jak veliké znečištění do řeky přitéká a také jak znečištění vzniká. Model je nástrojem pro realizaci efektivních opatření, kterými je možné znečištění řeky předejít. Kraj Vysočina má velmi čisté ovzduší, zaslouží určitě i čistou vodu a řeku Jihlavu. Bude to pracné, ale práce se na Vysočině nebojíme. „Ba“,

je tomu úplně naopak.

Vedení Kraje Vysočina dnes převzalo od zástupců společnosti ČEZ, a.s. studii „Jakostní model povodí Jihlavy nad VD Dalešice“. Jakostní model je svého druhu unikátním dokumentem, který komplexně mapuje aktuální stav povrchových vod v povodí řeky Jihlavy od pramene až po vodní dílo Dalešice- Studie identifikuje zdroje znečištění povrchových vod, analyzuje jejich vliv a zároveň navrhuje možná opatření vedoucí ke zlepšení kvality vody včetně finanční náročnosti těchto opatření. Podobný model k hodnocení a zlepšování kvality povrchové vody nebyl dosud v takovém rozsahu v České republice zpracován.

Studii nechala zpracovat společnost ČEZ, a.s. pro své účely, výstupy však bude moci využít i Kraj Vysočina, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství a Povodí Moravy, s.p. Jako podklad pro rozhodování ji mohou používat i města, obce nebo zemědělské podniky i další. Všem těmto subjektům je nyní jakostní model bezplatně k dispozici. „Možnost využití tohoto pilotního dokumentu i mimo komerční sféru chápeme jako vstřícný krok společnosti ČEZ, a.s. vůči regionu, který rozvoji jaderné energetiky veřejně deklaruje výraznou podporu,“ uvedl radní Kraje Vysočina pro oblast životního prostředí, lesního a vodního hospodářství a zemědělství Zdeněk Chlád. Podle jeho slov by Kraj Vysočina nyní dokument využil jako klíčový podklad pro jednání s příslušnými ministerstvy s cílem přesvědčit je o nutnosti změny alokace finančních podpor směřovaných do čištění odpadních vod v obcí a do zemědělství s cílem zlepšení kvality povrchových vod. „Model sice řeší kvalitu povrchové vody nad vodním dílem Dalešice, ale už nyní je jasné, že by ho bylo vhodné využít i v případě povodí vodárenských nádrží např. Švihova na řece Želivce“ upozorňuje Zdeněk Chlád.

Ze studie vyplývá, že největším problémem povodí řeky Jihlavy nad VD Dalešice, do kterého spadá 161 obcí, v nichž žije téměř 150 tisíc obyvatel, je nadprodukce zejména dusíku, fosforu a organického znečištění zhoršující kvalitu povrchové vody v prakticky v celém povodí. Z podrobného šetření, které předcházelo sestavení modelu, vyplývá, že je nutné do budoucna změnit chování agrárního sektoru, měst a obcí, ale také domácností. Je zřejmé, že většina znečištění povrchových vod fosforem (cca ¾) pochází z měst a obcí. Viníkem znečištění vod dusíkem (více než 70%) je naopak zemědělství a některé nevhodné způsoby hospodaření na jinak specifických (svažitých) plochách .

Opatření navržená u plošných zdrojů znečištění se týkají zejména změn v agrární politice: změn v dotační politice státu (podpora protierozních způsobů hospodaření na ohrožených lokalitách), pozemkových úprav a pozitivní motivace k těmto krokům. Cestou ke zlepšení jsou v tomto případě např. omezení nebo vyloučení pěstování širokořádkových rostlin na vybraných pozemcích a využívání půdoochranných technologií. Cílem je nejen snížit znečištěním povrchových vod dusíkem, ale i zachování co nejkvalitnější zemědělské půdy.

Opatření navržená u znečištění z obcí a měst se týkají především řešení odvádění a čištění odpadních vod: výstavby a rekonstrukcí kanalizací a ČOV, technologických opatření na stávajících ČOV se zaměřením na odstraňování fosforu, omezení vypouštění nečištěných odpadních vod z kanalizací přímo do vodních toků, změn v chování obyvatelstva. Cílem je snížit znečištění odpadních vod fosforem.

Kraj Vysočina už nyní připravuje podklady pro vznik iniciativy „Za čistou řeku Jihlavu“, intenzivní komunikaci problematiky pod mottem „O čem se nemluví, o tom se neví“, v rámci níž je plánována tematická konference i semináře pro znečišťovatele v povodí.

Z materiálů Krajského úřadu Kraje Vysočina sestavil

Ing. Petr Spilka